

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Instructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Caput IX. Quomodo se gerere debeat Confessarius erga Blasphemos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52749)

CAPUT IX.

Quomodo se gerere debeat
Confessarius erga Blasphemias.

Imaginare tibi hominem quempiam, qui nunc in hunc Mundum introductus appareat, & subito plus quam humano lumine illustratus, uno simplici intuitu aspiciat & comprehendat multitudinem, varietatem, consensum, unionem, ac majestatem rerum omnium admirabilem, quæ hoc Universum constituunt; post hæc is in tanto mentis stupore atque ecstasi judicare possibile, ut Auditor aded pulchræ Machinæ ab ullo blasphemetur? Et si postea intelligeret, non unum duntaxat inveniri, sed milenos ac milenos, qui Eum blasphemias lacestant, atque hos ipsos esse, quorum gratiâ Universum istud fuit creatum, cæli Conditoris imperio præfixum sibi cursu peragunt, elementa laborant; An non hoc audito, velut cæstro percitus, in furorem ageretur, puderetque cum hoc hominum genere communem habere naturam? Et tam è hinc est excessus, quem siccis oculis quotidie intuemur, dum blasphemia ista, quæ sacrosanctum DEI Nomen injuriosè invadendo, jure dici potest prodigium iniquitatis, modò ob frequentiam vix curatur, & pro nihilo habetur. Nunc ad ipsam curam, & primarium scopum nostrum accedendo, ommissa celebri divisione blasphemiarum in hæreticam, ac simplicem, eam ad nostrum propositum duplicem considerabimus. (1.) Sunt nonnulli, qui horrendas illas voces ex concepta ira, stultissimè contra Deum proferunt: alij verò stimulante quidem

R. P. Segneri Instruct. Confessarij.

ita sed adversus creaturas insanunt. Periores veluti rebelles Notorij, manifestè rapinam Deo honorem auferunt, posteriores tanquam occulti prædones, recto furto eundem diripiunt. Quod ad primum genus attinet, ratio eveniet, ut tam stulti ac rabiosi dæmones ad pedestres accedant, cum nemo adversus Deum bellum suscipitur sit, qui non prius sibi ipsi hostis extiterit, exuto omni humanitatis sensu. Et si quando contigerit, ejusmodi aliquem te offendere, erit plerumque is è pessima luforum sæce quispiam, qui cum nummis animam, & cum anima intellectum perdiderit. Plures secundi generis inveniuntur homines, qui choleram Intus accensam, nesciunt alia ratione restinguere, nisi (veluti totidem parvi Vesuvij) impijssimorum verborum flammam in altum evomant, ponantque in calum os suum. Ps. 72. 9. Tamen postea protestentur, se non habere intentionem eorumque extendendi suum peccatum.

Loquendo itaque de istis, familiaris eorum sermo est; cum exardescunt: *Corpus Christi. Sanguis Dei.* Et ubi in Lege antiqua tanta erat divini Nominis veneratio, ut summo solummodo Sacerdoti liceret illud aureæ laminæ incisum in fronte gestare, quando intra Templum fungebatur officio, nunc quoties respiratur, toties illud impijssimo ore contaminatur ob res vilissimas, & nugas: Hoc sedantur furiz, teguntur fraudes, injuste obsignantur negotiationes. Docent tamen aliqui DD. (2.) quod verba ejusmodi, *Corpus Dei, Sanguis Dei*, quando imperus ille, quo proferuntur, non intendit ipsum Deum offendere, non sint blasphemias,

G

phemia,

phemix, & qui sic loquitur, etsi non prodatur, se linguam in ore ferre Christianam, non tamen habere diabolicam. Verum tamen pace illorum judico, in praxi frequentem contrariam sententiam esse veram, quam tradunt graves Doctores (3.) ita, ut prædictæ voces, *Corpus, Sanguis*, sæpissime à gravi culpa non possint eximi, etsi nullam contineant falsitatem, neq; ex ira contra Deum profundantur. Ratio est, quia hi, qui timorata sunt conscientia, àjs auditis graviter commoventur, apprehenduntq; insignem Divinæ Majestatis contemptum; ipsi quoq; talium sermonum auctores, nisi à consuetudine penitus sint excæcati, postquam subsidit effervescens bilis, & mens novo serenatur lumine, sæpius hanc ipsam advertunt irreverentiam, & de se pœnas repetunt. Signum itaq; est, quod hæ voces juxta communem sensum apertam contineant Divinitatis vilipensionem, ideòq; veluti blasphemix sint fugiendæ. Præterquam, quod, si non forent blasphemix, sæpenumero sint perjuria, adhiberi solita ad addendum pondus comminationibus, quas sese vindicaturi faciunt ejusmodi verbis: *per Corpus Dei, hoc non impune feceris! Per Dei sanguinem, hoc mihi lues!* itaque in ceteris. Aded, quocunque modo voces has accipias, veluti ensis manubrio carens, te omni ex parte vulnerabunt. Optarem proinde, ut honor Dei conculcatus te immenso Zelo accenderet, ad exterminandas è lingua Christianorù indignissimas has voces, earumque similes, atque ad ablegandas in abyssum, unde prodierunt. *Factus est in corde meo quasi ignis exsternans, claususque in ossibus meis, dicebat Hie-*

remias c. 20. 9. *& defeci, ferrenus factus sum.* Et cur istud? *Audivi enim contumelias multorù.* Quæ sunt istæ blasphemix aded usitate, & terrorem in circumstantibus in piorum consequitur animis.

Sed quibus utendum est remedijs adversus hanc phrenesin? hic lenia nihil proficient, quia morbus talis non expectit. Sacrosanctum Concilium Lateranense (4.) denuntiat omnibus Confessarijs, quod, si blasphemis non impulerint congruas pœnitentias, se ipsos illorum delictorum facturi sine particeps. Imò hoc ipsum Concilium vult, ut non solum Sacerdotes, sed in genere omnes Fideles, ubi justus metus notabilis damni non obstat, teneantur semper corrigere blasphemiam, etsi spes nulla sit emendationis, nisi si una lingua Deo honorem abstat, eam restauret altera. Porro remedia sunt duplicis generis. Alia servantur ad castigandas damnatas has linguas, ob transgressiones præteritas: alia quasi pedicæ imponunt, ob futuras. Quare ultra pœnas consuetas Orationis, jejunijs, flagellationis, elemosynæ, flagitiosis his injunget, ut aliquoties linguam lambendo terræ circumducant, toties ad pedes Crucifixi abjecti precentur veniam, totidem recitent Rosaria non ex Dominica Oratione & salutatione Angelica, uti usus habet, concinnata, sed ex alijs laudibus Divinis, quibus plùs mentem applicens, veluti *Gloria Patri &c.* aut his verbis, *Laudetur Christus Iesus.* aut similibus, ita ut hujusmodi actibus satisfaciunt titulo justissime restitutionis, reddantque honorem pro contumelia. Quantum attinet ad remedia præservativa, opportunissimum videtur esse

SEGNE
CONCIONES
INSTRUCIO
POENITENTIA
CONFESSIO
PAROCHIA

esse illud, quod adversus basilicum solet adhiberi, videlicet oppositum eidem speculum, quo horribilissima facies repræsentata, ipsimet intuenti vitam solet eriperé. Hoc artificio utere cum his quoque diabolis. Statue ante oculos execrabilem malitiam illorum peccatorum, quæ ab ipsomet Christo Domino appellantur irremissibilia; quoniam, tametsi (absolutè loquendo) nõ sint plagæ nullo pœnitentiæ balsamo sanandæ, nihilominus præ cæteris aded purulentæ atque profundæ existunt, ut rarò sanentur, nisi inusitatis industrijs. Sermones ejuscemodi satis demonstrant, ad quam partem pertineant peccatores; idè que quod olim Petro fuit objectum: *Verè, Et tu Galilæus, nam & loquela tua manifestum te facit.* Idem cuique horum dici poterit: *verè & tu reprobus es.* Plurimum hæ voces impiæ atque lacilegæ conveniunt cum maledictionibus reproborum in inferno. Ita, quemadmodum in Musica binis institutâ choris, quorum unus in superiore loco, alter inferiùs cõsistit, ex sibilis draconum infra terram sepulcorum, addiscunt serpentes isti humanâ eferentes speciem, similem formare sonu. & ex his blasphemijs resultat echo. *Est & alia loquela contraria morti,* ait Ecclesiasticus c. 23. 15. ubi Gea. 10. 10. 11. ratio exponit, *respondens Morti.* Quia hæc vera est vocum alteratio, cum turbatissima dissonantia. Et in quem finem ista omnia? quo prætextu? aut cui bono? Non oblectationis causâ; quippe blasphemi pascuntur veneno etiam amarissimo. Non ex estimationis sibi apud alios comparandæ gratiâ; Nam, si infamis habetur, qui contus-

meliam infert Principi juxta legem, *text. in L. Quisquis. ad L. Juli. Majest.* Quanto magis in tantâ notabuntur, qui blasphemant Dominum omnium Principum, qui est *Rex Regum, & Dominus Dominantium?* Non utilitatis alicujus studio; Nam quando blasphemant, num ideo dispendium, quod passi sunt, resarciunt? Quis ergo horror, sine ullo emolumento animam onerare tam immani crimine, ut nec in ipso inferno inveniat gravius. Et ubi damnati vellent manum illam, à qua torquentur, moribus dilacerare, ipsi damnatis crudeliores eandè beneficam, quæ ijs vitam conservat, sanitatem, opes, liberos & quidquid possident, execrantur. Nomen illud, in quo unico salus illorum posita est, proscindunt contumeliji, conculcant sanguinem, qui solus eorum potest extinguere debita! Rectè ergo compellatur Deus, ne desistat punire eum, qui talia audet, cum blasphemia ex eo peccatorum genere sit, quod plura alia supponit. *Ne desinas ab homine iniquitatis, qui addit super peccata sua blasphemiam. Job. 34. 36.*

Hujusmodi remedia majore pondere semper ijs blasphematoribus porrigenda erunt, quos supra memoravimus, & accommodanda illorum necessitati singulari. Et idcirco cuperem te non nihil cum ipsis esse indiscretum. Hinc si tales, qui apud te molestissimas has linguarum fordes deponunt, homines sint vobis conditionis, uti certè sunt vitæ abjectissimæ, vellem te aliâ uti linguâ cum ipsis, sed ita asperâ, quæ veluti Leonis lambere non posset, nisi provocato sanguine. Cum secundî generis blasphematoribus mode-

randa non nihil est Acrimonia quadam benignitate, non autem que ipsos non finat agnoscere peccata, quae perpetrarunt. Quare audiendae non sunt excusationes illae tanquam legitimae: Ego ejusmodi verba non profero animo afficiendi Deum injuriâ, sed ex consuetudine, & iracundiae commotione. Nam quantum ad choleram attinet, an desunt alia verba, quibus eam reprimant? Nimiùm foret, si quis verborum suorum jaculis aliam, præter sanctissimum Dei Nomen, metam non posset statuere. Spectando verò consuetudinem, si illam advertant, tenentur adhibere diligentiam ad eandem extirpandam, (6.) Et tamen communiter non curatur. Præterquam quòd voces hoc modo prolatae, ipsi ordinariè sint voluntariae, non solum in sua causa, quae est prava consuetudo, sed etiam in seipsis, atque effectus. Nam quantumcumque miseris istis rationis lumen ex subita ira occidere solet, nihilominus non tam densa repente nox ingruit, ut non confusè gravissimam Divino honori illatam linguâ suâ injuriam agnoscant.

Quae modò de blasphemia dicta sunt, possunt quoque juvantis perjuris applicari, quod alterum telum est, & quotidie in sanctissimum Dei Nomen solet vibrari, nullâ habitâ ratione, quòd demum in caput illius recidat, qui illud intorsit. *Qui in alium mittit lapidè, super caput ejus eadet. Eccli. 27. 28.* Sed nolo hac in re esse fusior. Id solum observari à te velim, quòd multi inveniuntur, qui, cum non jurent cum falsitate, quae illud est, in quòd denique omne resolvitur perjurium, (7.) nihil sibi religioni ducunt, jurare quovis

momento absque necessitate, ac si non clarè à Deo fuisset denuntiatum: *Non habebit infontem Dominus enim qui confpserit Nomen Domini Dei sui frustra. Exod. 20. 7.* Abulum hunc adeò in radice radicatum, necesse est pro vitibus à se excindi. Nam tamen verum sit, juramentum temerè factum citra advertentiam, non propriè dici perjurium, si què minus esse culpabile (8.) nihilominus scillimum est, ut tale evadat. *Per multam jurans, ait Ecclesiasticus, implebitur iniquitate. c. 23. 12.* Qui multum jurat, hoc est, sine utilitate, et si non falsè juret, tamen implebitur iniquitate. Non est tunc plenus, sed brevi implebitur, quoniam quàm difficile est multa loqui & non mentiri, tam rarè abesse solet à sequeute juramento perjurium, perex quo citra intervallo inter se distant juramentum superfluum, & impium, uti expendit S. Augustinus, (9.) Cogita, hac in re anime accidere, quòd in fortuito aliquo solet evenire. Quamdiu exteriora munimenta defenduntur, nihil timeatur, at quando hostis pervenit ad fossarum margines, scillimum est inde superare muros, & sibi signa figere. Audi proinde consilium Christi, *Non jurare omnino. Matt. 5. 34.* Hoc est, sine urgentissima causa; aliis juramentum vanum brevi viam parabit perjurio. Quemadmodum facile contingit, ut pauci milites in caudè innumerum admitti, portam aperiant maximo exercitui, qui foris expectat. Certe, qui non timet grande hoc periculum, non intelligit, quantum malum sit perjurium, neque scit, quòd Canones sacri non solum declarent hujus criminis reum infamem,

(10.) verum etiam gravissimis verbis præscribant, ut in imponenda pœnitentia par habeatur homicidæ; quanvis Theologi longius progressi asserant, malitiâ quoque esse superiorem. (11.) *Prædicandum est, ut Fideles perjurium caveant, scientes hoc grande scelus esse, nec leve perjuris pœnitentiæ modum imponendum, sed talem qualis homicidio imponitur, & ceteris criminibus capitalibus.* (12.)

(1.) Valent. 2. 2. disp. 1. q. 13. p. 1. Sanch. in Decal. l. 2. c. 32. n. 2. (2.) Navar. in Man. c. 12. num. 85. Cajet. in sum. V. Blasphem. (3.) Suar. 10. 1. de Relig. tr. 3. l. 1. c. 6. n. 11. Tolil. 4. c. 13. n. 6. Sylvest. V. Blasphem. n. 3. in fine. Sexto quando. (4.) Concil. Later. s. 9. Navar. in Manual. c. 12. n. 83. (5.) Concil. Later. l. c. Navar. l. c. Lessius. de Just. l. 2. c. 45. dub. 5. in fine. (6.) Tolet. l. 4. c. 13. n. 7. Sanch. V. Blasphem. Sanchil. c. n. 45. & lib. 3. c. 4. n. 11. (7.) S. Thom. 2. 2. q. 98. ar. 1. ad 1. (8.) Sorus l. 8. de Just. q. 2. art. 3. & de cavendo juramenti abusu. c. 12. (9.) S. August. 10. 4. lib. de mendacio circa medium. (10.) C. Quicumque 6. q. 1. (11.) S. Thom. Quodlib. 1. ar. 18. Sorus l. 8. de Ju. ar. 3. Sanchil. 3. in Decal. c. 5. n. 37. (12.) C. Prædicandum. 22. q. 1.

CAPUT X.

Quid agendum Confessario cum ijs, qui tenentur facere restitutionem.

Alterum vitium, mius diabolicum, sed non minus obstinatum, est Avaritia, sæpius in sacris litteris appellata

servitus idolorum. Est enim Avarus par Idololatæ, non solum ob materiã quam adorat, aurum videlicet, sed etiam ob affectum, quo illud colit, nempe super omnia: unde quotidie cernimus, affectui huic cedere debere quemcunque alium; & si amor voluptatis homo postponat parentes, utilitatis studio etiã odio prosequetur, & pro hostibus habebit filios. Quare nescio an maior ullum sit invenire durius & contumacius, illo, qui rem possidet non suam. Quamcunque aliam figuram facilius illi poteris imprimere, quam cordati alicujus Zachæi, qui non dicat, Reddam, ut hodie mos habet; sed Reddo, Et te ipsa experieris, in tam duro opere sæpius fersi aciem retuendi. Jejunavit Achab, servidi Prophetæ minis territatus, substrato dormivit cinere, vestem regiam permutavit cilicio, capite in terrã inclinato luctum præsetulit, veruntamen vineam Nabotho ereptam non restituit. Adeo verissimum est, inter fructus dignos pœnitentiæ, hunc esse ultimum, qui maturescat.

Sed ut ad remedia veniamus, quæ conducant ad eundem obtinendum, majoris claritatis gratiã, distinctionem hanc præmittemus. Vel obligatio, quã pœnitens constringitur ad faciendã restitutionem, est manifesta, vel dubia. Si est dubia: quando tibi non fidis ex improviso litem cum autoritate decidere, differ tantisper, dum casum penitiùs examines, aut consilium exquiras; vel tandem potes (si Pœnitens verè appareat paratus ad præstandum id, ad quod obligatur) eum absolvere, datã tamen tibi promissione, se consulturum viros doctos, ac quod ipsi